

ATT: Kunnskapsdepartementet

Oslo, 10. Februar 2021

Høringssvar fra Institutt for fredsforskning (PRIO), Strategi for norsk deltagelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Institutt for fredsforskning (PRIO) viser til høringsbrevet fra Kunnskapsdepartementet, datert 1. desember 2020. Det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeid er svært viktig for Norge og norsk forskningsinstitusjoner. Vi takker for anledningen til å komme med innspill til dette viktige strategiarbeidet. PRIO er en av forskningsinstitusjonene som har mottatt mest forskningsmidler fra EU, både gjennom det europeiske vitenskapsrådet (ERC) og Horisont 2020 og tidligere rammeprogrammer.

Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

PRIOs deltagelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet, både gjennom rammeprogrammene, er avgjørende for at instituttet skal oppnå vårt langsiktige strategiske mål om å sikre finansiering til langvarige, internasjonalt ledende forskningsprosjekter innenfor våre tematiske områder som dekker freds- og konfliktstudier. Rammeprogrammene har vært en viktig kilde til slike midler, og har bidratt til at PRIO kan satse på den innovative prosjektutviklingen og den langsiktige kompetansebyggingen som er nødvendige for å produsere fremragende fredsforskning. Dessuten spiller midler fra rammeprogrammene en viktig rolle i å støtte forskningskommunikasjon rettet mot både den brede offentligheten og å informere evidensbasert politikkutvikling, som er viktige ambisjoner for PRIOs.

Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltagelsen i Horisont Europa og ERA?

Peace Research
Institute Oslo (PRIO)
PO Box 9229 Grønland
NO-0134 Oslo, Norway
Enterprise number
NO 847 353 732 MVA

Telephone +47 22 54 77 00
www.prio.org
Visiting address
Hausmanns gate 3
NO-0186 Oslo, Norway

Bank Account 8200 01 44904
IBAN NO96 8200 0144 904
BIC/Swift code DNBANOKK
DnB Bank ASA
NO-0021 Oslo, Norway

Det kunne med fordel vært en organisert innsats rettet mot å gjøre norske forskningsinstitusjoner mer synlige utenlands, med hensikten å fremme norske institusjoner som potensielle samarbeidspartnere. Samtidig bør det satses på å øke bevisstheten i Norge rundt finansieringsmulighetene innenfor det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet, f.eks. gjennom støtte til økt deltagelse i nettverksbyggende aktiviteter og arrangementer som synliggjør EU-finansiert forskning.

Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltagelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Totalbudsjettet for Horisont Europas andre pilar (Globale utfordringer og konkurransedyktig næringsliv) er på EUR 52,7 milliarder. Under denne pilaren finnes det kun én tematisk klynge som er direkte relevant for samfunnsvitenskapelig og humanistisk (SSH) forskning, nemlig «Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn». Klyngen «Samfunnssikkerhet» kan også romme relevante emner. Imidlertid er det uansett kun 5 % av budsjettet til denne pilaren som er tildelt disse to klyngene. Selv om det understrekes at perspektiver og tilnærminger fra SSH er relevante på et overordnet nivå i flere forskningsfelt, er det forholdsvis begrensede muligheter for å få finansiert store forskningsprosjekter med et hovedfokus på SSH, særlig for prosjektypen Research & Innovation Action (RIA). Å jobbe for flere utlysninger med direkte relevans for SSH vil kunne øke deltakelsen i samarbeidsprosjekter fra samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter som PRIO.

Det er også utfordringer for norske forskningsinstitusjoner knyttet til de faste budsjetttrammene for ERC-prosjekter. P.t. tildeles søkere fra høyinnteksland og lavinnteksland samme nivå av finansiering, som fører til at sistnevnte i praksis får flere ressurser fra samme tildeling. Uten å tilpasse budsjetttrammene til de reelle kostnadsforskjellene i de ulike landene hvor prosjektdeltagerne befinner seg, får forskere i høyinnteksland en strammere ramme. Det ville vært fordelaktig om ERC tok i bruk et system som lignet på det som benyttes for MSCA-finansiering, der finansieringsnivået tilpasses det gjeldende landets inntektsnivå. Dette vil gjort norske søkere mer konkurransedyktige. En relatert problemstilling er at ulikt kostnadsnivå, men rigide totalrammer, utgjør en hindring for mobilitet av proejskter over landegrenser. Som et eksempel er PRIO nylig bedt om, å være vertskap for et ERC starting grant utviklet i Danmark, men kostnaden for PRIO ved å gjøre dette er forholdsvis høy ettersom kostnadsnivået i prosjektet blir høyere ved å flytte det til Norge, samtidig som at totalrammen ikke lar seg øke.

Hvilke nasjonale støttetjenester er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Presentasjonene og seminarene om finansieringsmuligheter gjennom rammeprogrammene som NFR har organisert, har vært nyttige kilder til verdifull kunnskap, særlig når det gjelder det kommende rammeprogrammet, Horisont Europa. Det anbefales å fortsette med slike seminarer om emner knyttet til Horisont Europa, f.eks. søknadsskriving, økonomiske og forskningsadministrative problemstillinger osv, som er nyttige både for forskere og forskningsadministratorer.

NCP'ene har også vært svært behjelpelige.

STIM-EU fortsetter å være en svært viktig ordning for forskningsinstitusjoner i instituttsektoren, og et avgjørende viktig insentiv til fortsatt høyt trykk på prosjektutvikling for de ulike EU-finansieringsordningene. Ordningen bør videreføres og om mulig styrkes.

Beste hilsen

Henrik Urdal
Direktør, PRIO